

prima instanță – V. Mînăscuță

dosarul nr. 2rh-250/16

instanța de apel – I. Grosu, A. Corcenco, D. Corolevschi

instanța de recurs – S. Novac, S. Moldovan, G. Stratulat

Î N C H E I E R E

14 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul Tamara Chișca-Doneva
Judecătorii Sveatoslav Moldovan, Galina Stratulat

examinînd cererea de revizuire depusă de către Postolachi Ion, în pricina civilă la cererea lui Postolachi Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică, împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 16 februarie 2012, prin care recursul lui Postolachi Ion a fost considerat inadmisibil

c o n s t a t ă :

La 12 octombrie 2009 Postolachi Ion a depus cerere împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică.

În motivarea cererii Postolachi Ion a indicat că, din anul 2008 pretinde la dreptul la pensie pentru limita de vîrstă în condiții avantajoase, conform art. 41 din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat și Hotărârii Guvernului nr. 822 din 15 decembrie 1992. Menționează că a realizat stagiul total de cotizare de 30 ani conform art. 42 al Legii privind pensiile de asigurări sociale de stat nr. 156 din 14 octombrie 1998 și stagiul special de cotizare de 10 ani la lucrări foarte nocive și foarte grele, conform art. 42 alin. (2) al aceleiași legi. Susține că de la 01 iunie 1976 până la 31 decembrie 1997 a activat la societatea „Anticor”, executând lucrări nocive. Invocă că a împlinit vîrsta de 54 ani, astfel se încadrează în prevederile art. 41 alin. (3) din legea nominalizată. Afirmă că din motiv că la societate nu s-a păstrat în arhivă documentele ce pot confirma caracterul nocivității lucrărilor nocive, este în imposibilitate de a prezenta acestea la Casa Națională de Asigurări Sociale a RM întru stabilirea pensiei pentru limită de vîrstă în condiții avantajoase.

Cu referire la prevederile art. 282 CPC, consideră că constatarea faptului activității lui la SA „Anticor” i-a permite obținerea pensiei, deoarece certificatul eliberat de societate, deși confirmă că dînsul a activat la societate, nu are valoarea juridică necesară pentru a fi prezentat la CNAS.

Solicită constatarea activității lui la lucrări foarte nocive și foarte grele în cadrul SA „Anticor”.

Prin hotărârea Judecătoriei Ungheni din 18 ianuarie 2010, a fost admisă cererea și a fost constatat faptul că Postolachi Ion a efectuat lucrări foarte nocive și foarte grele în cadrul SA "Anticor" de la 01 iunie 1976 și până la 30 ianuarie 1987.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 08 septembrie 2011, a fost admis apelul declarat de către Casa Națională de Asigurări Sociale, casată hotărârea Judecătoriei Ungheni din 18 ianuarie 2010, cu emiterea unei noi hotărâri, prin care acțiunea a fost respinsă.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 16 februarie 2012, recursul lui Postolachi Ion a fost considerat inadmisibil.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 26 iunie 2013, a fost respinsă ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de Postolachi Ion.

La 28 septembrie 2016 Postolachi Ion a depus cerere de revizuire împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 16 februarie 2012, prin care a cerut admiterea cererii de revizuire, casarea deciziilor instanței de recurs și a instanței de apel, cu restituirea pricinii spre rejudecare în aceeași instanță în vederea pronunțării unei hotărâri de admitere integrală a cererii.

În motivarea cererii de revizuire a indicat că, pe parcursul a mai bine de 20 ani a activat la SA "Anticor" în condiții nocive, efectuând lucrări de curățare a cisternelor – rezervuarelor și vaselor în interior de rugină, grăsime, impurități, care ulterior erau folosite pentru transportarea și păstrarea lichidelor.

La împlinirea vârstei de 54 ani, a depus în adresa CTAS Ungheni actele pentru calcularea și stabilirea pensiei de vîrstă în condiții avantajoase, însă cererea acestuia a fost respinsă, pe motiv că la societatea în care a activat nu s-au păstrat documente ce ar confirma îndeplinirea de către revizuiant a lucrărilor corespunzătoare.

Nefiind de acord cu decizia de refuz, Postolachi Ion a contestat-o în instanța de judecată. Cererea acestuia însă a fost respinsă prin hotărâre irevocabilă.

După pronunțarea hotărîrilor irevocabile revizuiantul a întreprins investigații desinestătător și a depistat că la un șir de angajați care au lucrat împreună cu Postolachi Ion (Talmaci Victor, Meleca Vasile, Railean Mihail, Josanu Victor, Postica Vasile ș.a.) li s-a stabilit pensie de vîrstă în condiții avantajoase pentru lucru în condiții nocive. Or, aceste circumstanțe au devenit cunoscute pentru revizuiant recent.

Sustine că Casa Națională de Asigurări Sociale pe parcursul ședințelor de judecată nu a administrat probe ce ar confirma sau infirma activitatea revizuiantului în condiții nocive, ci s-a axat doar pe răspunsul precum că la SA „Anticor” nu s-au păstrat documente ce ar confirma dreptul asiguratului de stabilire a pensiei de vîrstă în condiții avantajoase.

Revizuiantul de mai multe ori a cerut intimatului să întreprindă acțiuni în vederea efectuării controlului la societatea la care acesta a fost angajat pentru a identifica documentele necesare litigiului dat, însă solicitările lui au fost ignorate. În consecință, Postolachi Ion s-a adresat cu acțiune în instanța de judecată pe marginea inacțiunilor intimatului, care a fost admisă prin hotărârea irevocabilă a Judecătoriei Centru mun. Chișinău din 11 august 2015. Prin hotărârea dată, Casa Națională de Asigurări Sociale a fost obligată de a efectua un control repetat la SA „Anticor”

privind stabilirea circumstanțelor de fapt și de drept privind dreptul lui la pensie în condiții avantajoase.

Prin scrisoarea din 18 mai 2016 însă vicepreședintele CNAS a eliberat un răspuns identic cu cele anterioare și a indicat revizuientului precum că la întreprindere nu s-au păstrat documente în arhivă ce ar confirma caracterul lucrărilor efectuate. Or, acest control a fost unul formal, superficial, fără participarea nemijlocită a lui Ion Postolachi. Astfel, Casa Națională de Asigurări Sociale de facto nu a executat prescrierile instanței din hotărârea pronunțată la 11 august 2015.

În astfel de circumstanțe, revizuientul a fost nevoit de unul singur să se adreseze la întreprindere și să solicite eliberarea înscrisurilor necesare lui pentru stabilirea pensiei de vîrstă în condiții avantajoase, care însă la fel au fost respinse de intimat fără vreun temei legal.

Din înscrisurile eliberate de SA „Anticor” rezultă specificul activității întreprinderii, a procesului tehnologic ș.a., or toate acestea în cumul constituie circumstanțe noi și esențiale care sunt determinante pentru soluționarea pricinii în fond, care i-au devenit cunoscute abia în luna iunie a anului 2016. Astfel, circumstanțele noi sunt confirmate prin: certificatul nr. 180 din 12 noiembrie 2008 din care rezultă că revizuientul pe perioada 01 iunie 1976 – 30 decembrie 1997 a activat la SA „Anticor” în condiții nocive; certificatele de salariu pentru toată perioada ce confirmă existența registrelor de evidență a retribuțiilor în care este calculată plata pentru condiții nocive, plata pentru concediu adăugător, iar din certificatele de salariu eliberate repetat la solicitarea revizuientului din 17 martie 2014 rezultă că la SA „Anticor” din motive neimputabile salariatului nu s-au păstrat registrele pe anii 1980, 1989, 1994, 1995, 1996, 1997. Independent de circumstanța dată, registrele pe ceilalți 16 ani s-au păstrat, iar conform Listei nr. 1 al legii pentru stabilirea activității în condiții nocive sunt necesare 10 ani; forma T-2, Instrucțiunea nr. 5 privind protecția muncii lucrătorilor, ocupați cu curățirea și aplicarea straturilor de protecție pe suprafețele lăuntrice a rezervuarelor, precum și înscrierile din carnetul de muncă ce confirmă procesul tehnologic desfășurat în perioada de activitate; lista de prețuri aprobat de Comitetul Agroindustrial de Stat la 14 iunie 1989 în care detaliat este descris procesul tehnologic, sarcinile de lucru și plata muncii pentru persoanele care activează în condiții nocive; extrasele din ordinul nr. 40/K din 24 mai 1976 privind angajarea lui Postolachi Ion la SA „Anticor”, din ordinul nr. 4/K din 27 ianuarie 1978 privind acordarea gradului de calificare, din ordinul nr. 27-K din 27 aprilie 1984 privind avansarea în serviciu la funcția de brigadier, din ordinul nr. 6-K din 30 ianuarie 1987 privind avansarea lui în funcția de maestru; Instrucțiunea tehnologică elaborată de Ministerul Agriculturii și aprobat de SA „Anticor” la 16 aprilie 1991 unde este indicat procesul tehnologic; confirmarea eliberată de SA „Anticor” din 03 august 2016 precum că actele necesare pentru stabilirea pensiei au fost eliberate de societate și corespund originalului.

Deși tot pachetul de documente enunțat a fost prezentat intimatului pentru stabilirea pensiei de vîrstă în condiții avantajoase, la 21 iunie 2016 însă revizuientul a primit același răspuns formal – precum că nu s-a păstrat nici un document în arhivă.

Pe o cauză civilă analogică cu litigiul dat (Postica Vasile) instanța de judecată a pronunțat o hotărâre diametral opusă, deși la materialele cauzei Casa

Națională de Asigurări Sociale a invocat același motiv de refuz în stabilirea pensiei, precum că nu s-au păstrat documente la SA „Anticor”.

În conformitate cu art.452 alin.(1) și (3) CPC, instanța examinează cererea de revizuire în ședință publică în conformitate cu normele de examinare a cererii de chemare în judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică examinarea cererii de revizuire.

Articolul 452 al.(3) din Codul de procedură civilă care prevede comunicarea participanților la proces a locului, datei și orei ședinței de judecată, nu a fost modificat.

În conformitate cu art.444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Conform art.6 al.(7) din Legea nr.780-XV din 27 decembrie 2001 privind actele legislative, în cazul în care între două acte legislative cu aceeași forță juridică apare un conflict de norme ce promovează soluții diferite asupra aceluiași obiect al reglementării, se aplică prevederile actului posterior.

Coroborând prevederile art.452 al.(1) CPC cu art.444 al aceluiași cod, care este modificat printr-o lege ulterioară ce promovează soluții diferite privitor la citarea și participarea părților, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție examinează cererea de revizuire în lipsa participanților.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră cererea de revizuire neîntemeiată și care urmează a fi respinsă ca fiind inadmisibilă din următoarele motive.

În conformitate cu art.453 al.(1) lit. a) CPC, după ce examinează cererea de revizuire, instanța emite încheierea de respingere a cererii de revizuire ca fiind inadmisibilă.

Revizuirea este o cale de atac de retractare și nu de reformare a hotărârii contestate, iar retractarea neîntemeiată a hotărârii contestate poate duce la încălcarea principiului stabilității raporturilor juridice, care înseamnă că soluția definitivă a oricărui litigiu nu trebuie rediscutată fără motive legale. De aceea, legea admite revizuirea numai în cazuri strict determinate.

Totodată se va remarca că admiterea cererii de revizuire, în asemenea împrejurări, ar contravine principiului securității raporturilor juridice și ar constitui o violare a art. 6 al Convenției Europene pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale.

Colegiul atestă că, drept temei de revizuire Ion Postolachi a invocat prevederile art. 449 lit. b) CPC care indică că, revizuirea se declară în cazul în care au devenit cunoscute unele circumstanțe sau fapte esențiale ale pricinii care nu au fost și nu au putut fi cunoscute revizuientului, dacă acesta dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

În cazul în care se invocă temeiul prevăzut de art.449 lit. b) CPC, este important ca circumstanțele sau faptele date existente obiectiv pînă la data pronunțării hotărârii, să fie confirmate prin prezentarea unor probe concludente și pertinente, să aibă importanță esențială pentru justa soluționare a cauzei civile, adică

să aibă putere decisivă asupra concluziei (hotărârii) instanței de judecată, să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească devine irevocabilă.

Circumstanțele nou-descoperite constituie totalitatea de fapte juridice (obiect al probației) care duc la apariția, modificarea sau stingerea drepturilor și obligațiilor civile, care au o importanță esențială pentru soluționarea justă a cauzei civile, totodată, avînd putere decisivă asupra concluziei instanței de judecată, care nu au fost cunoscute revizuentului anterior, dar existau pînă la momentul pronunțării hotărârii, care să fie descoperite după ce hotărârea judecătorească a devenit irevocabilă, și dacă revizuentul dovedește că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

Elemente de fapt, la rîndul său, ca modalitate a probării circumstanțelor, constituie, în conformitate cu art.117 al.(2) CPC, explicațiile părților și ale altor persoane interesate în soluționarea pricinii, depozițiile martorilor, înscrisuri, probe materiale, înregistrări audio-video, concluziile experților.

Deși revizuentul în susținerea cererii sale a prezentat un șir de înscrisuri, acestea nu pot fi raportate la prevederile art. 449 lit. b) CPC. Or, norma enunțată atestă despre existența circumstanțelor (faptelor) necunoscute anterior petiționarului, dar întrucît examinarea fondului cauzei prezumă că instanța a constatat și elucidat pe deplin toate circumstanțele care au importanță pentru soluționarea pricinii, este evident că o condiție esențială pentru admiterea revizuirii este că și instanței nu i-au fost și nu au putut fi cunoscute aceste circumstanțe (fapte). Pentru acest motiv de revizuire esențial este ca revizuentul să probeze că nu a știut anterior pronunțării hotărârii a cărei revizuire se cere despre aceste circumstanțe sau fapte și că nu a avut posibilitatea de a le cunoaște, în caz contrar ele nu pot servi ca temei de revizuire. Mai mult, revizuentul trebuie să demonstreze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii.

În acest fel, ca o condiție esențială de redeschidere a procesului pe acest temei este ca circumstanțele (faptele) să fi existat obiectiv pînă la data pronunțării hotărârii, ele urmînd a fi diferențiate de faptele noi apărute după pronunțarea hotărârii. Or, faptele noi apărute după darea hotărârii pot servi drept temei de adresare cu o nouă acțiune în judecată, dar nu ca temei de revizuire.

În același timp, revizuentul trebuie să probeze că a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii. Or, lipsa acestui suport probatoriu, ca element obligator al temeiului prevăzut la art. 449 lit. b) CPC, decade sau lipsește revizuentul de posibilitatea invocării unui atare temei.

La caz, Colegiul atestă că revizuentul nemijlocit a confirmat despre existența înscrisurilor anexate la cererea de revizuire încă la examinarea pricinii în fond, însă acestea au fost prezentate de Ion Postolachi odată cu exercitarea prezentei căi extraordinare de atac. Totodată, acesta nu a probat ca a întreprins toate măsurile pentru a afla circumstanțele și faptele esențiale în timpul judecării anterioare a pricinii, inclusiv și pentru obținerea înscrisurilor prezentate ca temei de depunere a cererii de revizuire, condiție însă care este direct impusă prin lege.

Alegațiile revizuientului mai degrabă constituie un „recurs în anulare”, al cărui scop este de a obține o nouă examinare a chestiunii decît o revizuire propriu-zisă prevăzută de articolul 449-453 al Codului de procedură civilă. Or, unul din aspectele fundamentale ale statului de drept este principiul securității raporturilor juridice, care cere, printre altele, ca atunci cînd instanțele judecătorești dau o apreciere finală unei chestiuni, constatarea lor să nu mai poată fi pusă în discuție (cauza *Brumărescu contra Romaniei și Roșca contra Moldovei*).

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție însă, cu referire la argumentele invocate și înscrisurile anexate la cererea de revizuire, atestă faptul că Postolachi Ion nu este lipsit de dreptul de a depune repetat o acțiune în legătură cu schimbarea împrejurărilor de fapt, diferite de cele care au stat la baza hotărîrii irevocabile pronunțate pe marginea cauzei date. Mai mult ca atît, categoriile de litigii cu privire la pensii au un caracter continuu și nu condiționează pierderea termenului de prescripție extinctivă.

Nu sunt relevante argumentele revizuientului precum că pe litigii analogice au fost pronunțate hotărîri potrivnice cazului dat, or un astfel de temei nu este consfințit în limitele art. 449 CPC, care instituie exhaustiv și imperativ temeiurile de declarare a revizuirii. Însă, hotărîrile invocate pot fi administrate ca probe la examinarea unui litigiu deferit acestuia.

Astfel, din considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge cererea de revizuire depusă de către Postolachi Ion ca inadmisibilă.

În conformitate cu art. 269-270, 453 al.(1) lit. a) și 449 CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se respinge ca inadmisibilă cererea de revizuire depusă de către Postolachi Ion, împotriva deciziei Curții Supreme de Justiție din 16 februarie 2012, în pricina civilă la cererea lui Postolachi Ion împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la constatarea faptului care are valoare juridică.

Încheierea nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele completului, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Galina Stratulat